

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра польської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВНА СЛОВ'ЯНСЬКА (ПОЛЬСЬКА) МОВА:
ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ

галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – польська
факультету філологічний

Робоча програма навчальної дисципліни «Основна слов'янська (польська) мова: фонетика і фонологія» для студентів спеціалізації 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська. – Львів, 2023. – 14 с.

Розробники:

Ніколайчук Христина Миколаївна, доцент кафедри польської філології

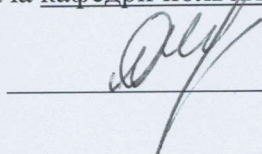
Стефанишин Юлія МIRONІВНА, доцент кафедри польської філології

Наконечна Анна Володимирівна, асистент кафедри польської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

В.о. завідувача кафедри польської філології

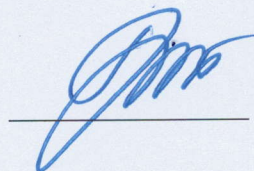

доц. Лозинська О.Г.

31.08.2023 р.

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

31.08.2023 р.

Голова

доц. Крохмальний Р.О.

© Ніколайчук Х.М., 2023

© Стефанишин Ю.М., 2023

© Наконечна А,В., 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «Основна слов'янська (польська) мова: фонетика і фонологія» висвітлює основні теоретичні проблеми та аспекти цього розділу лінгвістичної науки. Розглядаються як загальномовознавчі питання, так і проблеми правильної вимови, зміни та тенденції розвитку фонетичної системи сучасної польської мови.

Програма курсу «Основна слов'янська (польська) мова: фонетика і фонологія» укладена із урахуванням програм таких навчальних дисциплін як «Основна слов'янська (польська) мова: орфографія», «Основна слов'янська (польська) мова: морфологія», «Сучасна українська літературна мова: фонетика і фонологія».

У частині лексико-комунікативного циклу студенти набувають навичок усної та писемної комунікації в різних ситуаціях, засвоюючи всі типи мовленнєвої діяльності (читання, розуміння на слух, говоріння, письмо).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 (денна)	Галузь знань 03 <u>гуманітарні науки</u>	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 035 філологія <hr/>	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3 (модуль 1), 1 (модуль 2)	035.03 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська	3-й	
Курсова робота – нема		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 64 аудиторні+56 самост.роб. (120 год.) – денна		6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	<i>Лекції</i>	
		32 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		32 год. (16 год. фонетики+16 год. лекс.-ком. цикл)	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		56 год.	
		ІНДЗ:	
Вид контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Основна слов'янська (польська) мова: фонетика і фонологія» полягає у висвітленні основних теоретичних проблем цієї галузі знання, ознайомленні студентів із традиційними та найновішими підходами у трактуванні фонетичних явищ та процесів у сучасній польській мові, засвоєнні студентами норм правильної літературної вимови, забезпеченні розуміння студентами основних тенденцій розвитку фонетичної системи польської мови на сучасному етапі.

Для досягнення мети навчальної дисципліни «Основна слов'янська (польська) мова: фонетика і фонологія» в процесі її викладання необхідно вирішити такі **завдання**:

- 1) з'ясувати місце фонетики серед інших лінгвістичних дисциплін, а також практичне і теоретичне значення її вивчення у підготовці молодого ученого-філолога;
- 2) представити історію розвитку фонетичного вчення та окремі галузі, що виділилися в його межах;
- 3) ознайомити студентів із основними термінами та поняттями фонетики;
- 4) донести до студентів розуміння багатоаспектності вивчення звуків мови та ознайомити їх із методами дослідження, що використовуються окремими галузями фонетики;
- 5) забезпечити розуміння студентами акустичної, артикуляційної та функціональної різниці між голосними та приголосними звуками сучасної польської мови;
- 6) з'ясувати особливості системи голосних та приголосних звуків сучасної польської мови (особливо у порівнянні із українською та іншими слов'янськими мовами);
- 7) ознайомити студентів із найновішими дослідженнями польських мовознавців в галузі трактування окремих фонетичних проблем (дифтонгічна вимова носових голосних, асинхронічна вимова пом'якшених губних приголосних тощо);
- 8) представити особливості варшавської та краківської вимови у сучасній польській мові;
- 9) навчити студентів виконувати фонетичний запис (транскрипцію) текстів з врахування здобутих теоретичних знань;
- 10) показати дворівневість норми сучасної польської мови на фонетичному рівні та окреслити принципи правильної літературної вимови та наголошування слів;
- 11) забезпечити розуміння студентами основних тенденцій розвитку сучасної польської мови на рівні фонетичної системи;
- 12) з'ясувати зв'язок та співвіднесення двох суміжних дисциплін: фонетики та фонології;
- 13) ознайомити студентів із основними положеннями морфонології (типи, основні ряди та морфологічні функції чергувань фонем).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен

знати:

- що таке звук як явище на рівні артикуляції, акустики та перцепції;
- принципи класифікації звуків сучасної польської мови;
- позиційні асиміляції звуків у мовленнєвому потоці;
- природу польського наголосу та правила наголошування слів у сучасній польській мові;
- поняття складу та правила поділу слів на склади;
- принципи чергування приголосних і голосних у польській мові;
- основні положення фонології;
- норми правильної вимови у сучасній польській мові;
- основні відмінності польської фонетичної системи від української.

вміти:

- проводити фонетичний аналіз;
- здійснювати фонетичний запис (транскрипцію) текстів;
- розрізняти норми правильної вимови у сучасній польській мові;
- читати й розуміти польські тексти різних стилів та різного ступеня складності (відповідно до вимог для рівнів B2-C1 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);
- розуміти на слух польські тексти різних стилів та різного ступеня складності (відповідно до вимог для рівнів B2-C1 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);
- говорити польською мовою на різні теми, відповідно до певної комунікативної ситуації (відповідно до вимог для рівнів B2-C1 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);
- створювати писемні тексти різних стилів, відповідно до певної комунікативної ситуації (відповідно до вимог для рівнів B2-C1 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови).

Програмні результати:

- уміти аналізувати та опрацьовувати інформацію з наукових джерел;
- раціонально організувати власну навчальну та науково-професійну діяльність, вміти ефективно будувати стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення;
- уміти співпрацювати та комунікувати у колективі;
- у своїй професійній діяльності використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, наукометричні платформ;
- знати та уміти реалізовувати у практичній діяльності норми української та польської літературної мови, а також різних стилів мовлення;
- знати систему мов, вміти аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 – Фонетика і фонологія сучасної польської мови

Змістовий модуль 1. Предмет, основні поняття, значення та методи дослідження фонетики. Звук як багатоаспектне явище.

Тема 1. Предмет фонетики. Історія розвитку фонетичної науки. Місце фонетики серед інших лінгвістичних дисциплін. Теоретичне і практичне значення вивчення фонетики. Галузі фонетики (1: 39-40; 3: 11-23; 18: 28-29).

Тема 2. Три аспекти вивчення звуків мовлення: артикуляційний, акустичний та лінгвістичний. Органи мови та слуху і їх функції у процесі артикуляції та перцепції звуків мови (1: 40-46; 3: 23-25; 18: 30-32; 14: 38-40, 43-46).

Тема 3. Звук як явище акустики. Акустичні властивості звуків. Методи експериментальних досліджень (1: 44-46; 3: 16-17; 18: 29; 14: 40-43).

Змістовий модуль 2. Фонетична система сучасної польської мови. Модифікації звуків у процесі мовлення. Фонетичний аналіз та фонетичний запис.

Тема 4. Підсистеми фонетичної системи польської мови (система голосних та система приголосних). Система голосних: артикуляційна та акустична характеристика голосних, основні принципи класифікації голосних. Носові голосні, особливості їх артикуляції. Напівголосні (нескладотворчі) *i* та *u* (1: 56-66; 3: 29-33; 4: 9-11; 16-20; 23-24; 38-43; 18: 35; 14: 47-52).

Тема 5. Артикуляційна та акустична характеристика приголосних. Основні принципи класифікації приголосних (за місцем, способом творення та участю голосових зв'язок у процесі артикуляції). М'які, тверді та пом'якшені звуки. Асинхронічна палатальність. Фонетичний аналіз (1: 67-77; 3: 33-37; 4: 12-15; 25-37; 18: 32-34; 14: 52-60).

Тема 6. Три фази звуків. Позиційні асиміляції звуків у процесі мовлення. Асиміляція в середині слова та на межі слів. Живі та мертві асиміляційні процеси. Прогресивні та регресивні асиміляції. Асиміляція за дзвінкістю-глухістю. Асиміляція за місцем творення. Асиміляція за способом творення. Вимова приголосних в абсолютному кінці слова. Спрощення в групах приголосних. Міжсловна фонетика: варшавська та краківська вимови. Транскрипція та її типи (1: 77-94; 3: 84-90; 4: 44-59; 14: 69-74).

Змістовий модуль 3. Прозодія, орфоепія та фонологія сучасної польської мови.

Тема 7. Поняття наголосу. Види наголосів. Наголос у польській мові. Слова і форми з наголосом на третьому та четвертому з кінця складах у польській мові. Проклітики та енклітики. Поняття складу. Види складів. Правила поділу слів на склади (1: 99-106; 3: 94-96; 4: 60-69; 14: 75-82).

Тема 8. Поняття орфоепічної норми. Кодифікація вимови. Старанна та розмовна вимова. Основні тенденції розвитку фонетичної системи сучасної польської мови. Мовлення сучасних поляків (на прикладі мовлення ЗМІ) (2; 4; 7; 16; 20).

Тема 9. Фонологічна система сучасної польської мови. Поняття фонем в сучасній лінгвістиці. Фонема і звук. Диференціальні ознаки фонем. Чергування голосних і приголосних фонем у сучасній польській мові (1: 107-130; 3: 101-122; 14: 62-64).

Модуль 2 – Лексико-комунікативний цикл

Тема 1. Значення іноземних мов у житті людини. Вивчення іноземної мови

Говоріння – знання іноземних мов; способи їх вивчення і запам'ятовування інформації; **читання** – текст „Badania inteligencji po 66 latach”; **аудіювання** – улюблені методи вивчення іноземних мов; **письмо** – мої поради особі, яка вивчає іноземну мову [1: с. 18-27; 5: с.18-19; 59-80].

Тема 2. Умови праці та проживання

Говоріння – опис умов проживання, вираження задоволення, незадоволення та розчарування; **читання** – зміни в польському Трудовому кодексі; **аудіювання** – виступ голови профспілки вчителів; вуличне опитування; **письмо** – опис умов проживання та праці пересічної сім'ї в сучасній Польщі на основі статистичних даних [1: с. 38-43].

Тема 3. Життя за кордоном

Говоріння – загальні відомості про польську діаспору; **читання** – стаття „Trzy procent odmienności”; **аудіювання** – статистичні дані, висловлювання поляків, які проживають за кордоном; **письмо** – неофіційний лист до друга за кордон [1: с. 56-65; 5: с.53-58].

Тема 4. Їжа та кухня в житті людини. Національна кухня

Говоріння – харчування і дієти, приготування страв, кулінарія; **читання** – стаття про дієти і їх дотримання; **аудіювання** – кухня Середземномор'я; **письмо** – текст про правила здорового харчування, рецепт улюбленої страви [1: с. 44-55; 2: с. 51-60; 4: с. 73-79].

Тема 5. У здоровому тілі – здоровий дух

Говоріння – спорт, види спорту, визначні спортсмени Польщі та України, розвиток спорту в Польщі та Україні; **читання** – текст „Mroczna strona medalu”; **аудіювання** – текст „Doping do śmierci”; **письмо** – твір на тему „Чи спорт – це завжди здоров’я?” [2: с. 127-137; 18-27; 5: с.105-125].

Тема 6. Реклама у сучасному суспільстві

Говоріння – рекламні кампанії, вплив реклами на глядачів та слухачів; **читання** – стаття про рекламні гасла, персвазія як головне завдання реклами; **аудіювання** – радіорепортаж про виставку рекламних плакатів; **письмо** – текст про моє відношення до реклами [1: с. 134-141; 2: с.149-158].

Тема 7. Політичне життя Польщі

Говоріння – наскільки пересічний громадянин заангажований в політичне життя країни, політика України та Польщі; **читання** – тексти виступів представників польських політичних партій; **письмо** – найкращий для людського суспільства політичний режим [1: с. 98-103; 5: с.181-199].

Тема 8. Права людини

Говоріння – поняття рівноправності, дискримінації, емансипації; **читання** – текст про книжку Філіпа Ясінського „Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej”; **аудіювання** – текст про Рік неповносправних осіб у Європі; **письмо** – текст про рівноправність чоловіків та жінок [1: с. 104-111; 2: с.192-202].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Фонетика												
Змістовий модуль 1. Предмет, основні поняття, значення та методи дослідження фонетики. Звук як багатоаспектне явище.												
Тема 1.	6	2	2			2						
Тема 2.	6	1	1			4						
Тема 3.	4	1	1			2						
Разом – зм. модуль 1	16	4	4			8						
Змістовий модуль 2. Фонетична система сучасної польської мови. Модифікації звуків у процесі мовлення. Фонетичний аналіз та фонетичний запис.												
Тема 4.	6	2	2			2						
Тема 5.	10	4	2			4						
Тема 6.	12	6	2			4						
Разом – зм. модуль 2	28	12	6			10						
Змістовий модуль 3. Прозодія, орфоепія та фонологія сучасної польської мови.												
Тема 7.	4,5	2	0,5			2						
Тема 8.	17,5	8	3,5			6						
Тема 9.	14	6	2			6						
Разом – зм. модуль 3	36	16	6			14						
Разом модуль 1	80	32	16			32						
Модуль 2 – лексико-комунікативний цикл												
Тема 1.	4		2			2						
Тема 2.	4		2			2						
Тема 3.	4		2			2						
Тема 4.	4		2			2						
Тема 5.	4		2			2						
Тема 6.	4		2			2						
Тема 7.	4		2			2						
Тема 8.	4		2			2						
Домашнє читання	8					8						
Разом модуль 2	40		16			24						
Усього	120	32	32			56						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичне і практичне значення фонетичних досліджень. Зв'язок фонетики та орфографії. Фонетична та графічна адаптація запозичень. Робота над дикцією.	2
2	Три аспекти вивчення звуків. Артикуляційний аспект. Експериментальні методи досліджень в фонетиці (кімографічний, палатографічний, лабіографічний, рентгенографічний, ларингоскопічний та ін.). Звук як акустичне явище.	2
3	Фонетичний аналіз голосних. Звукова реалізація літер <i>ę</i> , <i>ą</i> . Здійснення фонетичного запису слів (виконання <i>i</i> подвійної та однієї функції. Нескладотворчі <i>i</i> та <i>u</i> : фонетичне явище на межі системи голосних та приголосних.	2
4	Фонетичний аналіз приголосних. Принципи транскрибування.	2
5	Транскрибування текстів. Аналіз асиміляцій в середині слова. Транскрибування текстів. Міжсловна фонетика. Варшавська та краківська вимови. Транскрибування текстів у варшавській та краківській вимові. Прослуховування записів текстів у варшавській та краківській вимові. Вироблення навичок розрізняти на слух мову представників варшавської та краківської вимови.	2
6	Польський наголос: норма та узус.	0,5
7	Принципи правильної вимови. Аналіз фонетичних помилок. Транскрибування текстів. Аналіз запитань та відповідей, що стосуються проблем правильної вимови, дописувачів сайту Poradnia Językowa. Вимова ведучих на телебаченні та радіо. Нестаранна вимова (прослуховування записів). Самостійне формулювання відповідей на запитання дописувачів сайту Poradnia Językowa.	3,5
8	Фонетика та фонологія: розмежування предмету дослідження.	2
	Разом модуль 1	16
Лексико-комунікативний цикл		
1	Значення іноземних мов у житті людини. Вивчення іноземної мови.	2
2	Умови праці та проживання.	2
3	Життя за кордоном.	2
4	Їжа та кухня в житті людини. Національна кухня.	2
5	У здоровому тілі – здоровий дух.	2
6	Реклама у сучасному суспільстві.	2
7	Політичне життя Польщі.	2
8	Права людини.	2
	Разом модуль 2	16
	Усього	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичного заняття № 1. Опрацювання літератури про предмет, історію, теоретичне та практичне значення вивчення фонетики. Приготування вправ на	2

	удосконалення дикції.	
2	Підготовка до практичного заняття № 2. Опрацювання теоретичного матеріалу про три аспекти вивчення звуків. Артикуляційний аспект. Звук як акустичне явище. Приготування до модуля 1.	6
3	Підготовка до практичних занять № 3, 4. Опрацювання запропонованої викладачем наукової літератури, що стосується системи голосних та приголосних.	6
4	Підготовка до практичного заняття № 5. Опрацювання теоретичного матеріалу про асиміляції приголосних. Здійснення фонетичного запису запропонованих викладачем текстів.	4
5	Підготовка до практичного заняття № 6. Опрацювання наукової літератури з питань наголошування слів у сучасній польській мові та поділу слів на склади, орфоепічну норму (вступний матеріал, вимова голосних).	2
6	Підготовка до практичного заняття № 7. Опрацювання найновіших досліджень польських лінгвістів, що стосуються проблем орфоепічної норми та її порушення. Прослуховування розмов в телебаченні та радіо на предмет виявлення порушень орфоепічної норми. Ознайомлення із сайтом <i>Poradnia Językowa</i> .	6
7	Підготовка до практичного заняття № 8. Опрацювання теоретичного матеріалу про фонологічну систему польської мови, чергування голосних і приголосних в польській мові.	6
	Разом модуль 1	32
Лексико-комунікативний цикл		
1	Значення іноземних мов у житті людини. Вивчення іноземної мови. Вивчення нової лексики, виконання вправ.	2
2	Умови праці та проживання. Вивчення нової лексики, виконання вправ.	2
3	Життя за кордоном. Вивчення нової лексики, написання листа до друга за кордоном.	2
4	Їжа та кухня в житті людини. Національна кухня. Вивчення нової лексики, рецепт улюбленої страви.	2
5	У здоровому тілі – здоровий дух. Твір на тему „Чи спорт – це завжди здоров’я?”.	2
6	Реклама у сучасному суспільстві. Вивчення нової лексики, виконання вправ.	2
7	Політичне життя Польщі. Вивчення нової лексики, приготування виступів про політичні партії в Польщі.	2
8	Права людини	2
9	Домашнє читання	8
	Разом Модуль 2	24
	Усього	56

7. Методи навчання

«Основна слов'янська (польська) мова: (фонетика і фонологія)» передбачає застосування таких методів навчання: лекція, бесіда, наочні матеріали (ілюстрація, презентація), науково-дослідні проекти, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю (усне опитування, письмовий контроль, тестові завдання, написання текстів на різноманітні теми). На заняттях використовуються автентичні матеріали (тексти, відео, звукозаписи тощо).

8. Методи контролю та розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота		Іспит	Сума
Контрольні роботи	Домашні завдання, активність	50	100
Предмет, основні поняття, значення та методи дослідження фонетики. Органи мовлення. Система голосних та система приголосних – 8 балів Модифікація звуків у процесі мовлення. Транскрипція – 5 балів Орфоепічна норма сучасної польської мови. Наголос – 7 балів	Вправи на покращення дикції – 3 бали Тренувальні вправи, приготування відео / звукозаписів, де б унаочнювалися основні тенденції мовлення сучасних поляків) – 7 балів Озвучення мультфільму – 5 балів Домашнє чит. – 7 балів Письмові роботи (2) – 8 балів		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
21-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Derwodejowa M., Gałczyńska A. i in. Język polski. Kompendium. Warszawa, 2005.
2. Krawczuk A. Wybrane zagadnienia poprawności fonetycznej. Tendencje rozwojowe w zakresie polskiej fonetyki. [W:] A. Кравчук Лексикологія і культура польської мови. Т. II: Культура мови. Київ, 2011. С. 141-172.
3. Ostaszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Warszawa, 2001.
4. Кравчук А. Польська вимова з елементами правопису (для українців, що вивчають польську мову): навчальний посібник. Київ, 2015.

10. Рекомендована література до Модуля 1 (фонетика і фонологія сучасної польської мови)

Основна:

5. Bąk P. Gramatyka języka polskiego. Warszawa, 1977.
6. Dłuska M. Fonetyka polska: artykulacje głosek polskich. Warszawa – Kraków, 1983.
7. Dłuska M. Fonetyka polska. Warszawa, 1981.
8. Dunaj B. Rozwój systemu fonetyczno-fonologicznego polszczyzny XX wieku // Polszczyzna XX wieku. Ewolucja i perspektywy rozwoju / pod red. S. Dubisza i S. Gajdy. – Warszawa, 2001. – S. 75-83.
9. Essen O. Fonetyka ogólna i stosowana. Warszawa, 1967.
10. Jassem W. Podstawy fonetyki akustycznej. Warszawa, 1973.
11. Karpowicz T. Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja. – Warszawa, 2009.
12. Klebanowska B. Interpretacja fonologiczna zjawisk fonetycznych w języku polskim. Warszawa, 1990.
13. Klebanowska B., Kochański W., Markowski A. O dobrej i złej polszczyźnie. – Warszawa, 1985. S. 19-71.
14. Klemensiewicz Z. Prawidła poprawnej wymowy polskiej. Wrocław, 1973.
15. Klemensiewicz Z., Urbańczyk S. Prawidła poprawnej wymowy polskiej. Kraków, 1995.
16. Maciołek M. Przejawy tendencji do ekonomiczności środków językowych w zakresie wymowy i podsystemu fonologicznego // Linguarum Silva, 2015, 4, s. 185-207.
17. Madelska L., Witaszek-Samborska M. Zapis fonetyczny. Zbiór ćwiczeń. Poznań, 1988.
18. Nagórko A. Podręczna gramatyka języka polskiego. Warszawa, 2010.
19. Ostaszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Warszawa, 2023.
20. Rocławski B. System fonetyczny współczesnego języka polskiego. Wrocław etc., 1981.
21. Rutkiewicz-Hanczewska M. Błąd wymowy czy wada wymowy? O nowej artykulacji głosek szeregu ciszącego // Język Polski, 2009, T. 89, z. 4–5, s. 353–364.
22. Stieber Z. Historyczna i współczesna fonologia języka polskiego. Warszawa, 1968.
23. Strutyński J. Gramatyka polska. Kraków, 1998.
24. Szober S. Gramatyka języka polskiego. Warszawa, 1969.
25. Szpyra-Kozłowska J. Wprowadzenie do współczesnej fonologii. Lublin, 2002.
26. Wierzchowska B. Fonetyka i fonologia języka polskiego. Wrocław, 1980.
27. Wierzchowska B. Opis fonetyczny języka polskiego. Warszawa, 1967.
28. Wierzchowska B. Wymowa polska. Warszawa, 1971.
29. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. Kraków, 2001.
30. Суперанская А. Теоретические основы практической транскрипции. Москва, 1958.

Додаткова:

31. Benni T. Fonetyka opisowa języka polskiego. Wrocław, 1959.
32. Benni T. Palatogramy polskie. Kraków, 1931.
33. Bogusławska E. Adaptacja fonetyczna i graficzna pożyczek angielskich w języku polskim i czeskim // Poradnik Językowy. – 1994. – z. 8. – S. 1-15.
34. Dukiewicz Z. Intonacja wypowiedzi polskich. Wrocław, 1978.

35. Grzesiak I. Głusi jako mniejszość językowa posługująca się językiem migowym // Polska Polityka Komunikacyjnojęzykowa wobec Wyzwań XXI wieku. – Warszawa, 2005. – S. 355-361.
36. Język polski. Najnowsze dzieje języków słowiańskich / pod red. S. Gajdy. – Opole, 2001. – S. 65-76.
37. Koneczna H., Zawadowski W. Przekroje rentgenograficzne głosek polskich. Warszawa, 1971.
38. Kuraszkiewicz W. O rozwoju polskiego akcentu (wykład publiczny wygłoszony podczas nadania tytułu honoris causa) // Poradnik Językowy. – 1986. – z. 2. – S. 84-90.
39. Mańczak W. Czy w polskim są wyrazy nieakcentowane? // Poradnik Językowy. – 1979. – z. 7. – S. 315-321.
40. Miodek J. Audycja, audytor, audytywny // Słowo jest w człowieku. Poradnik językowy. – Wrocław, 2007. – S. 277-278.
41. Miodek J. „Dżakobs Kronung” // Słowo jest w człowieku. Poradnik językowy. – Wrocław, 2007. – S. 276-277.
42. Miodek J. „Eekanie” i akcentowanie // Słowo jest w człowieku. Poradnik językowy. – Wrocław, 2007. – S. 267-268.
43. Perlin J. Czy zwarcie krtaniowe jest fonemem w języku polskim // Poradnik Językowy. – 1997. – z.6. – S. 26-29.
44. Perlin J. O psychicznym obrazie dźwięków, czyli kiedy Polacy nie palatalizują *n* przed *i* // Poradnik Językowy. – 1997. – z.5. – S. 43-45.
45. Pietrus B. Powszechny dostęp do leczenia zaburzeń w komunikowaniu się osób jękających się w Polsce – fikcja czy realna rzeczywistość? // Polska polityka komunikacyjnojęzykowa wobec wyzwań XXI wieku. – Warszawa, 2005. – S. 376-382.
46. Preyzner M. Co to jest fonetyka, a co fonologia? // Poradnik Językowy. – 1980. – z. 6. – S. 271-287.
47. Retz R.J. Wokół wartości fonologicznej polskich samogłosek nosowych // Poradnik Językowy. – 1979. – z. 5. – S. 216-223.
48. Retz R.J. Wokół wartości fonologicznej polskich samogłosek nosowych (Cd.) // Poradnik Językowy. – 1979. – z. 6. – S. 281-295.
49. Retz R.J. (j, u) – pozycje fonemowe na krawędzi // Poradnik Językowy. – 1985. – z. 3. – S. 172-182.
50. Rutkowski P. O strukturze sylaby // Poradnik Językowy. – 2000. – z. 3. – S. 16-26.
51. Smoleń S. Wymowa lektorów i spikerów stacji RMF FM // Współczesna polszczyzna: stan, perspektywy, zagrożenia. Pod red. Z. Cygal-Krupy. – Kraków-Tarnów, 2008. – S. 197-205.

Рекомендована література до Модуля 2 (лексико-комунікативний цикл)

Основна:

1. Burkat A., Jasińska A. i In. Hurra po polsku 3. Kraków, 2009.
2. Lewiński P. Oto polska mowa. Wrocław, 2001.
3. Lipińska E. Dąbska E.G. Kiedyś wrócisz tu. Część 1. Kraków, 1997.
4. Madeja A. Marcinek B. Polski mniej obcy. Część 1. Katowice, 2007.
5. Seretny A. Kto czyta – nie błądzi. Kraków, 2007.

Додаткова:

6. Kita M., Skudrzyk A. Człowiek i jego świat w słowach i tekstach. Katowice, 2006.
7. Kowalski J. Myślę po polsku. Drohobycz, 2008.
8. Kowalewska M., Kowalewski J. Co nas łączy (Część I). Kraków, 2008.
9. Kultura polska. Silva rerum / Pod red. R. Cudaka i J. Tambor. Katowice, 2002.
10. Lipińska E. i In. Lektury podręczne (Antologia tekstów satyrycznych dla cudzoziemców, którzy dobrze znają język polski). Kraków, 2007.
11. Seretny A. Per aspera ad astra. Kraków, 2008.
12. Художня література (на вибір студента) для домашнього читання.

11. Інформаційні ресурси

<https://sjp.pwn.pl/poradnia/lista/wymowa;2.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=WnqJxR04TCQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=FFQLWccTukQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=w1VSwhDwwko&t=769s>
<https://www.youtube.com/watch?v=VFmkX6DXhms>
<https://www.youtube.com/watch?v=-rKsVgrky6M>
<https://www.youtube.com/watch?v=1MbVd5Ew8LY>
https://www.ted.com/talks/julian_treasure_the_4_ways_sound_affects_us/transcript?language=pl
https://www.youtube.com/watch?v=sZiA8Jg_SBg
<https://www.youtube.com/watch?v=5gSMcmzQYys>

12. Питання до іспиту

1. Предмет фонетики. Історія розвитку фонетичної науки. Місце фонетики серед інших лінгвістичних дисциплін.
2. Теоретичне і практичне значення вивчення фонетики. Галузі фонетики.
3. Три аспекти вивчення звуків мовлення: артикуляційний, акустичний та лінгвістичний.
4. Органи мови та слуху і їх функції у процесі артикуляції та перцепції звуків мови.
5. Звук як явище акустики. Акустичні властивості звуків.
6. Методи експериментальних досліджень.
7. Підсистеми фонетичної системи польської мови (система голосних та система приголосних).
8. Система голосних: артикуляційна та акустична характеристика голосних, основні принципи класифікації голосних. Носові голосні, особливості їх артикуляції. Напівголосні (нескладотворчі) *i* та *u*.
9. Артикуляційна та акустична характеристика приголосних. Основні принципи класифікації приголосних (за місцем, способом творення та участю голосових зв'язок у процесі артикуляції). М'які, тверді та пом'якшені звуки. Асинхронічна палатальність.
10. Три фази звуків. Позиційні асиміляції звуків у процесі мовлення. Асиміляція в середині слова та на межі слів. Живі та мертві асиміляційні процеси. Прогресивні та регресивні асиміляції. Асиміляція за дзвінкістю-глухістю. Асиміляція за місцем творення. Асиміляція за способом творення. Вимова приголосних в абсолютному кінці слова. Спрощення в групах приголосних. Міжслівна фонетика: варшавська та краківська вимови. Транскрипція та її типи.
11. Поняття наголосу. Види наголосів. Наголос у польській мові. Слова і форми з наголосом на третьому та четвертому з кінця складах у польській мові. Проклітики та енклітики. Поняття складу. Види складів. Правила поділу слів на склади.
12. Поняття орфоепічної норми. Кодифікація вимови. Старанна та розмовна вимова.
13. Основні тенденції розвитку фонетичної системи сучасної польської мови. Наголос, вагання наголосу. Тенденція до уніфікації наголосу у розмовній мові.
14. Фонологічна система сучасної польської мови. Поняття фонем в сучасній лінгвістиці. Фонема і звук. Диференціальні ознаки фонем.
15. Чергування голосних і приголосних фонем у сучасній польській мові.